

SỰ PHÁT TRIỂN VÒNG ĐẦU CỦA TRẺ SƠ SINH NON THÁNG TẠI KHOA HỒI SỨC CẤP CỨU NHI – SƠ SINH BỆNH VIỆN ĐA KHOA VÙNG TÂY NGUYÊN NĂM 2022

Trương Ngô Ngọc Lan¹

Ngày nhận bài: 04/11/2022; Ngày phản biện thông qua: 30/12/2022; Ngày duyệt đăng: 31/5/2023

TÓM TẮT

Do và đánh giá sự phát triển của vòng đầu là phương pháp đơn giản, rẻ tiền và nhanh chóng nhất hiện có để đánh giá sự phát triển của hệ thần kinh trung ương, từ đó kịp thời đưa ra các chương trình can thiệp và đánh giá sau can thiệp trên nhóm trẻ sơ sinh non tháng. Nghiên cứu mô tả hàng loạt ca, 70 trường hợp trẻ sinh non tháng nhập và điều trị tại khoa Hồi sức Cấp cứu Nhi - Sơ sinh, Bệnh viện Đa khoa vùng Tây Nguyên trong thời gian từ 01/3/2022 đến 30/4/2022 ghi nhận: vòng đầu trung bình của trẻ nữ : $28,75 \pm 1,91$ (cm), trẻ nam $28,23 \pm 2,37$ (cm); kích thước vòng đầu của nhóm trẻ đều thấp so với biểu đồ Fentom; vòng đầu nhỏ hơn tuổi thai chiếm tỷ lệ 22,9%; sự phát triển vòng đầu trung bình trong 4 tuần nghiên cứu giảm dần từ 0,8 – 0,2 cm/tuần; có tương quan thuận giữa tuổi thai với vòng đầu ở mức độ rất chặt và biểu diễn theo phương trình hồi quy tuyến tính: Vòng đầu (cm) = $8,0091 + 0,6302 \times$ tuổi thai (tuần); hệ số tương quan $r = 0,871$; $p < 0,05$.

Từ khóa: sơ sinh non tháng, phát triển, vòng đầu.

1. MỞ ĐẦU

Theo dõi sự phát triển thể chất ở trẻ sơ sinh là một trong những vấn đề quan trọng đối với bác sĩ khoa nhi sơ sinh trong thực hành lâm sàng. Trong đó, kích thước đầu tương xứng với thể tích não và các thành phần cấu tạo não bộ; vì vậy sự phát triển của vòng đầu trẻ sơ sinh là một chỉ báo đầy hứa hẹn cho sự phát triển thần kinh (Ghods et al, 2011; Neubauer et al, 2016). Cụ thể, một nghiên cứu đã chứng minh kích thước đầu khi mới sinh có liên quan đến chức năng vận động, trong khi sự phát triển của đầu ở lứa tuổi mẫu giáo liên quan đến hoạt động trí tuệ và ngôn ngữ (Raz et al, 2014).

Do và đánh giá sự phát triển của vòng đầu là phương pháp đơn giản, rẻ tiền và nhanh chóng nhất hiện có để đánh giá sự phát triển của hệ thần kinh trung ương và xác định trẻ sơ sinh có nguy cơ bị rối loạn phát triển thần kinh (García-Alix et al, 2004), từ đó kịp thời đưa ra các chương trình can thiệp và đánh giá sau can thiệp về chu vi vòng đầu và phát triển thể chất, dinh dưỡng trên nhóm trẻ sơ sinh non tháng.

Nghiên cứu ở trẻ sinh non có cân nặng < 1.000 gram tại Đài Loan cho thấy có sự chậm phát triển đáng kể về thể chất và tâm thần vận động, trong số 100 trẻ sơ sinh cực nhẹ cân có 80 trẻ sống sót trong đó có 37% bé trai và 45% bé gái chậm phát triển vòng đầu trong 6 tháng đầu, 61% trẻ sinh non dưới 750 gram từ vong hoặc bị suy giảm phát triển thần kinh (Lin et al, 2011).

Theo Renato S. Procianoy và cộng sự (Oliveira et al, 2007), nghiên cứu tại Brazil cho thấy trẻ sinh non có cân nặng dưới 1.500 gram bắt kịp đà tăng

trưởng vòng đầu ở 40 tuần, 6 tháng, và 12 tháng hiệu chỉnh tại 1 nước phát triển.

Năm 2013, trong nghiên cứu thuần tập về mối liên quan giữa tăng trưởng vòng đầu kém và chậm phát triển trí tuệ ở trẻ sinh non, của trẻ xuất viện từ đơn vị hồi sức sơ sinh bệnh viện Nhi đồng 1, so với tiêu chuẩn của WHO, kết quả nghiên cứu cho thấy vòng đầu của trẻ sinh non nhỏ hơn đáng kể ở cả các thời điểm 3 tháng, 12 tháng và 24 tháng cho cả bé trai và bé gái. Có tới hơn 22% trẻ được phân loại là chậm phát triển tâm thần trung bình đến nặng ở mốc 24 tháng tuổi (Đỗ Hữu Thiệu Chương và cs, 2014).

Tại khoa Hồi sức Cấp cứu Nhi – Sơ sinh, Bệnh viện Đa khoa Vùng Tây Nguyên, hàng năm tiếp nhận và điều trị hàng trăm bệnh nhi sơ sinh non tháng. Hiện tại chưa có nghiên cứu nào về việc đánh giá, theo dõi sự phát triển vòng đầu, thể chất trên nhóm trẻ này. Do đó, với mong muốn đưa vòng đầu trở thành chỉ số theo dõi thường quy và đánh giá sự phát triển của não bộ trẻ, tôi thực hiện nghiên cứu “Đặc điểm vòng đầu của trẻ sơ sinh non tháng tại khoa Hồi sức Cấp cứu Nhi – Sơ Sinh, Bệnh viện Đa khoa Vùng Tây Nguyên năm 2022” với mục tiêu :

- Mô tả đặc điểm chung vòng đầu của trẻ sơ sinh non tháng.

- Tìm hiểu sự phát triển vòng đầu của trẻ sơ sinh non tháng điều trị tại khoa Hồi sức Sơ sinh.

2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Phương pháp nghiên cứu

2.1.1. Thiết kế nghiên cứu

Mô tả hàng loạt ca bệnh.

¹Khoa Y Dược, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Trương Ngô Ngọc Lan; ĐT: 0935804517; Email: tnnlan@ttn.edu.vn.